

Gedragsprotocol

OBS De Achtsprong

Ed Ilgen en Inge van Baaren, directie OBS De Achtsprong
Woerden, september '21

Inleiding

Veel mensen beseffen dat de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang is om een volwaardig mens te worden. Wij streven daarom naar een vriendelijk en veilig klimaat met orde en regelmaat. Pas als het kind zich veilig voelt kan het zich ontwikkelen. Rust en regelmaat geven het kind kansen. Samen met ouders speelt de school een belangrijke rol in de ontwikkeling van het kind op lichamelijk en geestelijk gebied. De school dient mede een stuk van de opvoeding voor haar rekening te nemen. We proberen met ons onderwijs nauw aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau van elk kind.

Uitgaande van de kinderlijke belevingswereld zal de school helpen bij het inzichtelijk maken van die wereld, proberen die wereld van het kind te verbreden en te verdiepen. De school tracht gelijke kansen voor iedereen te bewerkstelligen door leerlingen met welke achtergrond dan ook als gelijkwaardig te beschouwen. Volledige acceptatie is nodig om aan te kunnen sluiten bij de ervarings- en belevingswereld van de kinderen. Zo is het mogelijk om voor zowel leerlingen, leerkrachten als ouders een herkenbaar klimaat te scheppen, waarbinnen een optimale ontwikkeling mogelijk wordt. Wij vinden het op school belangrijk om goed met elkaar af te spreken hoe we met elkaar omgaan.

Inhoud

INLEIDING	2
INHOUD	3
1. UITGANGSPUNTEN 'NORMEN EN WAARDEN'	4
2. GEDRAGSREGELS BINNEN DE SCHOOL	6
3. 'KIJK NAAR JEZELF'	7
4. DE VERTROUWENSPERSOON IS ER OOK VOOR MIJ	10
5. ER ZIJN GRENZEN PUNT UIT !!!	11
6. CRISISTRAJECT ONACCEPTABEL GEDRAG	12
7. TIME-OUT, SCHORSING EN VERWIJDERING VAN LEERLINGEN	14
8. VOLWASSENEN ONDER ELKAAR	16

Let op: In dit protocol spreken we over ouders. Hiermee worden ook de verzorgers bedoeld.

1. Uitgangspunten 'normen en waarden'

In het Schoolplan en de Schoolgids van De Achtsprong zijn de uitgangspunten bij onze normen en waarden opgenomen. Hier staan we voor. Deze uitgangspunten (missie - visie) vormen de leidraad voor dit protocol en dus ook voor ons handelen. Het is gewenst de kern van de uitgangspunten bij de aanmelding van kinderen De Achtsprong aan de orde te laten komen.

Normen en waarden

Op basisschool De Achtsprong is iedereen welkom, ongeacht de maatschappelijke, culturele of levensbeschouwelijke achtergrond. Wij streven er op school bewust naar een ontmoetingsplaats voor iedereen te zijn. Een ontmoetingsplaats waar kinderen, ouders en medewerkers zich veilig voelen en gerespecteerd weten. De kinderen leren er van jongs af aan op een goede manier met anderen om te gaan. Ze ontwikkelen op deze wijze respect en weerbaarheid, positieve eigenschappen om zich te kunnen handhaven in onze veelzijdige samenleving.

De Achtsprong kiest ervoor een school te zijn die op vele manieren, maar met name door het geven van kwalitatief goed onderwijs, een bijdrage wil leveren aan het welzijn en welbevinden van Woerden en zijn bewoners.

Onze uitgangspunten hierbij zijn:

- De Achtsprong is een school waar ingespeeld wordt op de individuele ontwikkeling en behoeften van het kind.
- De Achtsprong is een school waar de algemene, de cognitieve en de expressieve vaardigheden van de leerlingen optimaal worden ontwikkeld en benut.
- De Achtsprong is een school waar alle kinderen met hun capaciteiten en mogelijkheden welkom zijn en worden begeleid.
- De Achtsprong is een school waar een goed evenwicht is tussen kennisverwerving en creatieve en sociale vorming.
- De Achtsprong is een school waar alle kinderen zich veilig voelen en zich op een eigen wijze kunnen ontwikkelen.
- De Achtsprong is een school waar een goede interactie plaats vindt tussen leerlingen onderling
De Achtsprong is een school waar waarden en normen een belangrijke plaats innemen.
- De Achtsprong is een school die haar taken en verantwoordelijkheden vorm geeft in goede samenwerking met de ouders. We hechten hierbij aan een open communicatie.
- De Achtsprong streeft er naar ieder kind te laten stralen.

Een goed pedagogisch klimaat

Er staat vaak geschreven dat er een "goed pedagogisch klimaat" in een school aanwezig dient te zijn en dat een goed (of positief) pedagogisch klimaat een van de belangrijkste randvoorwaarden is voor goed onderwijs. Uit onderzoek van Van der Grift (1985) blijkt dat 'het leerklimaat', c.q. pedagogisch klimaat in

de klas van invloed is op de leerprestaties van leerlingen (Donkers, 2011). Maar wat betekent dat? Wat zijn de kenmerken van een positief pedagogisch klimaat? Maslowski (2004) geeft in zijn artikel over het 'Klimaat in de klas', de volgende definitie van het pedagogisch klimaat: De gemeenschappelijk percepties van leerlingen ten aanzien van de onderlinge relaties in de klas, de organisatie van de les en de door de leerlingen te verrichten leertaken. Naaijens (2010) benoemt dat het pedagogisch klimaat in de klas ook wel gezien wordt als de sfeer in de betreffende klas. Het omvat de relaties die de leerkracht met zijn klas en met individuele leerlingen heeft en de relaties tussen de leerlingen onderling. Kerpel (2014) beschrijft het pedagogisch klimaat echter als het geheel van alle aanwezige en gecreëerde omgevingsfactoren, die invloed hebben op het welbevinden van de leerlingen. Volgens De Vries (1992) is een goed klimaat te vinden in de relaties tussen onderwijskundige grootheden en eindtermen, beoordelingsnormen en organisatiestructuur en vooral met relaties tussen mensen (De Vries in Donkers, 2011). In dit gedragsprotocol gebruiken we het begrip 'pedagogisch klimaat' als in de definitie van Kerpel (2014).

Het klimaat van de school

Veel mensen beseffen dat de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang is om een volwaardig mens te worden. Wij streven daarom naar een vriendelijk en veilig klimaat met orde en regelmaat. Pas als het kind zich veilig voelt kan het zich ontwikkelen. Rust en regelmaat geven het kind kansen. Samen met ouders speelt de school een belangrijke rol in de ontwikkeling van het kind op lichamelijk en geestelijk gebied. De school dient mede een stuk van de opvoeding voor haar rekening te nemen. We proberen met ons onderwijs nauw aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau van elk kind. Uitgaande van de kinderlijke belevingswereld zal de school helpen bij het inzichtelijk maken van die wereld, proberen die wereld van het kind te verbreden en te verdiepen. De school tracht gelijke kansen voor iedereen te bewerkstelligen door leerlingen met welke achtergrond dan ook als gelijkwaardig te beschouwen. Volledige acceptatie is nodig om aan te kunnen sluiten bij de ervarings- en belevingswereld van de kinderen. Zo is het mogelijk om voor zowel leerlingen, leerkrachten als ouders een herkenbaar klimaat te scheppen, waarbinnen een optimale ontwikkeling mogelijk wordt.

Algemene gedragsregels binnen onze school

De belangrijkste regel op school is dat wij *normaal* doen. Met 'wij' bedoelen we alle medewerkers, ouders, kinderen, studenten en bezoekers. Maar ja, wat is normaal? Onder normaal verstaan wij het volgende:

- je accepteert iedereen op school zoals hij/zij is of eruit ziet.
- je gaat met iedereen op een prettige wijze om en houdt rekening met elkaar.
- wanneer er iets gebeurt wat je niet wilt, zeg dan 'stop, hou op'; als dit niet werkt vraag je een meester of juf om hulp.
- je bemoeit je niet met ruzies van anderen of maakt ze erger; roep liever even een juf of meester.
- je bent op school niet alleen aardig en behulpzaam, maar ook eerlijk en open.
- je luistert ook naar de anderen en laat ze uitpraten.
- je praat op een vriendelijke manier met en over elkaar.

- je pakt niet zomaar spulletjes van een ander zonder het te vragen; als je iets van een ander mag gebruiken ga je er voorzichtig mee om.
- iedereen is zuinig op de spullen van school.
- je komt rustig de school binnen en loopt rustig door de gang en de lokalen.
- je gooit je eigen afval altijd in de vuilnisbak; wanneer er wat naast gevallen is mag je het wel even opruimen.
- iedereen houdt zich aan de schoolafspraken: je bent op tijd op school; je levert je werk op tijd en verzorgd in; je snoept niet in de klas.
- wanneer je boos bent of er is een probleem, ga dan naar je eigen juf/meneer of naar de volwassene die buiten loopt; als er grote problemen zijn praten we er om 15.15 uur verder over.
- spullen, die je op school niet nodig hebt, laat je gewoon thuis.

2. Gedragsregels binnen de school

Aan de hand van deze basislijst wordt er door het schooljaar heen aandacht gericht op de tien regels van de Vreedzame school. Alle leerlingen van de school krijgen de tien regels aangeboden. Deze klassenregels c.q. schoolregels zijn voor iedereen van buiten te leren en verschaffen kinderen veel duidelijkheid.

De tien regels van de Vreedzame school waar het om gaat zijn:

1. We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect.
2. We maken er samen een fijne groep van.
3. We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal).
4. We willen dat pesten stopt.
5. We willen dat ook verboden pesten stopt.
6. We houden er rekening mee dat pesten heel lang pijn doet.
7. We zeggen tegen pesters stop ermee.
8. We helpen gepeste kinderen.
9. We lossen pesten als groep op.
10. We blijven ons houden aan deze afspraken.

In de onderbouw zijn de regels aangepast en gaan in eerste instantie meer over gevoel. Hier gelden 6 regels:

1. We willen samen een groep zijn want dat is fijn.
2. We horen er allemaal bij: ik, hij en ook jij.
3. We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal.
4. We gaan goed met elkaar om.
5. We helpen elkaar.
6. We komen voor elkaar op.

Bij de lagere groepen kan gebruik gemaakt worden van de bijbehorende visuele ondersteuning.

Als leerling van de school houd ik me aan de volgende regels:

1. Ik doe mijn best andere kinderen bij activiteiten en spelletjes te betrekken.
2. Ik accepteer en respecteer iedereen zoals hij is.
3. Ik toon begrip als andere leerlingen iets niet weten, een fout maken of een vraag stellen.
4. Ik probeer om op een originele wijze leuk te zijn zonder dat andere kinderen daar last van hebben.
5. Ik mag alleen met toestemming aan de spulletjes van iemand anders komen.
6. Ik praat op een nette manier met iemand anders, ook al hebben we een verschillende mening.
7. Ik ben aardig naar iedereen, ook al hebben we een ander ras, andere sekse of wat dan ook.
8. Ik zeg alleen positieve dingen over anderen.
9. Ik gebruik geen geweld en zal niemand dreigen.
10. Ook spreek ik af:
 1. Waar mogelijk help ik een ander.
 2. Ik vertel aan een pestkop, dat we pesten bij ons op school niet leuk vinden.
 3. Bij een vechtpartij roep ik er zo snel mogelijk een leraar bij en/of zeg de vechters te stoppen.

3. 'Kijk naar jezelf'

Op persoonlijk niveau

Anderen aanspreken op gedrag verliest iedere overtuigingskracht wanneer je ze zelf binnen je eigen samenwerkingsverband(en) nalaat. Analoog aan de met kinderen op te stellen voorbeeldregels betekent dit voor iedere medewerker van De Achtsprong:

1. Ik doe mijn best andere medewerkers positief te benaderen en bij activiteiten te betrekken.
2. Ik accepteer en respecteer iedereen zoals hij is.
3. Ik toon begrip als andere collegae iets niet weten, een fout maken of een vraag stellen.
4. Ik probeer om op een originele wijze leuk te zijn zonder dat collegae daar last van hebben.
5. Ik vraag even om toestemming wanneer ik spullen van collegae leen of gebruik.
6. Ik praat op een positieve manier met de collegae, ook al hebben we een verschillende mening.
7. Ik ben aardig naar iedereen, ook al hebben we een ander ras, andere sekse of wat dan ook.
8. Ik zeg alleen positieve dingen over anderen.
9. Ik gebruik geen geweld en zal niemand dreigen.

Ook spreek ik af:

1. Waar mogelijk help ik een ander.
2. Bij negatief gedrag van een collega zal ik hem of haar te melden, dat dit bij ons op school niet wordt gewaardeerd.
3. Bij herhaaldelijk of systematisch negatief gedrag van een collega informeer ik een lid van het MT.

Op individueel professioneel niveau

Kinderen aanspreken op hun gedrag betekent dat we ook goed zicht moeten krijgen op *ons eigen gedrag, oftewel ons eigen en gezamenlijke functioneren*:

- Bewaak de gedragsregels bij alle kinderen, dus niet alleen bij de kinderen van je eigen groep (dus niet 'even de andere kant opkijken').
- Ken de samen opgestelde schoolregels (regels en afspraken) en pas deze ook consequent toe (zoals speelplaatsregels, snoepen, enz.).
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Bespreek met je collega(e) je eigen gedrag waarvan je even niet zeker bent/was.
- Houd je lokaal transparant, zodat collegae jou en de kinderen kunnen zien (eigen waarneming van collegae is jou tot steun bij je contacten met het kind of met ouders).
- Voorkom dat kinderen in de fout gaan (zoals tijdig surveilleren; kinderen tijdig ontvangen en naar buiten begeleiden).
- Blijf in conflictsituaties van kinderen af, tenzij de veiligheid in het geding is.
- Stel je op als leerkracht of medewerker, niet als 'vriendje'.
- Haal met name in conflictsituaties met een kind de fatsoensregels aan (beleefd taalgebruik, handen uit de zakken, aankijken, praten als je het woord krijgt, geen laatste woord, niet erbij hangen, stel eisen aan lichaamstaal en woordgebruik).
- Raadpleeg de leerkrachten van de vorige groepen voor eventueel advies in de aanpak.
- Een kind even op de gang zetten kan helpen, maar niet langer dan een enkele minuut (verveelt zich, gaat klieren).
- Bespreek met de leerling het stukje gedrag dat aanleiding geeft tot het probleem. Veroordeel dat gedrag en dus niet de leerling. Biedt de leerling perspectief door aan te haken bij een of meer positieve persoonskenmerken van de leerling.
- De weg naar school en naar huis is ons pakkie-an voor zover er een directe relatie met school is.
- Neem contact op met ouders en deel ze je zorg mee. Wacht hiermee niet te lang. Houd een logboek van zorgelijke gebeurtenissen en oudercontacten bij.
- Ga met de ouders om zoals je wenst dat zij ook met jou omgaan.
- Spreek je collega aan op zijn/haar optreden of het nalaten daarvan (afpraak is afspraak: een strikte leerkracht moet niet steeds 'de pineut' zijn).

Op collectief niveau

Daarnaast moeten we zicht krijgen en houden op sociaal-emotionele ontwikkeling en gedragsproblemen.

- Breng het gedrag van een leerling tijdig in bij een teamnabespreking, leerlingbespreking of intervisie (collegiaal overleg). Het is belangrijk een probleem door iedereen van alle kanten te laten bekijken teneinde draagvlak te creëren (vooraf of achteraf) voor je eigen handelwijze, voor die van je collegae en uiteindelijk voor die van de directie. Uiteindelijk moeten we het pedagogisch klimaat samen vormgeven.

- Reflecteer op de gezamenlijke afspraken of cursussen, zoals die van De Vreedzame School. Hierbij hebben we geleerd goed zicht te krijgen op jezelf en op de kinderen. Dit moet bijdragen aan gewenste pedagogische situaties met een minimum aan gedragsproblemen.
- Middels flankerend beleid proberen we adequaat hulp te bieden:
 1. door een actief toepassen van dit gedragsprotocol, incl. mogelijke tussentijdse bijstellingen
 2. door het gezamenlijk opstellen van en tussentijds herbeleven van de eigen groepsregels
 3. door een systematisch aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen met behulp van de Vreedzame School.
 4. door de vertrouwenspersonen een belangrijke en zichtbare plaats voor ouders en leerlingen te geven middels beschrijving in de Schoolgids.
 5. door te spreken over gedragsprotocol in plaats van over pestprotocol, waarmee we ons impliciet en systematisch richten op gewenst positief gedrag (preventief).

Op preventief niveau

Ter bevordering van gewenst gedrag zijn de volgende punten van belang:

- We hanteren schoolregels; bij de start van een schooljaar worden deze besproken en uitgelegd
- De leerkracht én de kinderen stellen ieder schooljaar samen een aantal regels vast
- In het gedragsprotocol ligt vast wat de schoolregels zijn waaraan ieder teamlid, leerling en ouder zich dient te houden
- De leerkrachten houden toezicht bij het binnenkomen en verlaten van de school, en tijdens de speeltijden en pauzes
- De leerkrachten blijven zich scholen wat betreft het pedagogisch klimaat op de eigen studiedag of door middel van een cursus
- We zijn een Vreedzame school en volgen de thema's van De Vreedzame School (volgens de jaarkalender).
- Op school hebben we een vertrouwenspersonen, bij wie kinderen en ouders terecht kunnen.
- Bij uitingen van gedrag, waarover wij ons zorgen maken, nemen wij in een zo vroeg mogelijk stadium contact op met de ouders
- We nodigen de ouders steeds weer uit hun zorgen op dit punt in een zo vroeg mogelijk stadium met ons te delen.
- We voeren preventief overleg met de ouders bij dreigend pestgedrag. Ondersteuning van schoolmaatschappelijk werk of verwijzing naar training sociale vaardigheid is altijd bespreekbaar.
- Op school ligt dit gedragsprotocol ter inzage. Met enige regelmaat bespreken we de inhoud hiervan met de ouders.
- Het beleidsdocument 'Toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen' ligt op school ter inzage. Desgewenst kunnen de ouders hiervan kennis nemen.

4. De vertrouwenspersoon is er ook voor mij

In dit stuk willen we kinderen informeren over de taak van een vertrouwenspersoon op school en wanneer je daarvan gebruik kunt maken.

Wat is een vertrouwenspersoon?

Een vertrouwenspersoon is iemand op school, die je kan helpen bij je problemen. Hij of zij kan naar je luisteren en samen kijken jullie wat er gedaan kan worden om je problemen op te lossen. Voor onze school kun je terecht bij juffrouw Karen Bree.

Het is niet voor iedereen duidelijk wanneer een vertrouwenspersoon ingeschakeld kan worden. Dit kan wanneer je te maken krijgt met *ongewenst gedrag* of wanneer je zelf niet lekker in je vel zit, bijvoorbeeld door *de thuissituatie* of doordat je iets vervelends hebt meegemaakt, bijvoorbeeld:

- overlijden van een dierbaar persoon
- ruzie tussen je ouders
- ruzie met je ouders, broer(s) of zus(sen)

In de hal van de school hangt een brievenbus van de vertrouwenspersoon. Leerlingen kunnen altijd een briefje achterlaten, wanneer ze iets willen delen of bespreken.

Wat is ongewenst gedrag eigenlijk?

Ongewenst gedrag is gedrag waar je last van hebt. Sommige vormen van ongewenst gedrag zijn voor iedereen duidelijk:

- discriminatie
- bedreigingen
- pesten
- roddelen
- handtastelijkheden
- allerlei vormen van lichamelijk en geestelijk geweld

Er zijn situaties, die voor anderen minder opvallen, maar die voor jou je plezier op school sterk verminderen. Je kunt dan denken aan:

- vervelende opmerkingen over jou, die telkens opnieuw worden gemaakt
- je krijgt bedreigende sms'jes, mailtjes of Facebook/Instagram-berichten
- jouw opdrachten of spullen raken steeds kwijt
- steeds aandacht krijgen van iemand, waarbij jij je niet prettig voelt.

Wat ongewenst is, bepaal je in eerste instantie zelf. Wat voor de één ongewenst is, hoeft dat voor de ander niet te zijn. Het wordt pas een probleem als je er samen niet meer uitkomt.

Wat zou je daaraan kunnen doen?

Vraag de ander of hij/ zij ermee wil stoppen en leg duidelijk uit dat je er last van hebt. Soms helpt dat. Misschien had de ander niet door, dat zijn/haar grapjes echt niet leuk zijn voor jou. Als dat niet helpt, kun je iemand - die je vertrouwt - vragen om je te helpen. Dat kan een vriend of vriendin zijn, of je ouders, je juf of je meester. Ook dat kan helpen. Maar misschien vind je dat moeilijk. Dan kun je naar de vertrouwenspersoon gaan. Hij of zij helpt je dan verder.

5. Er zijn grenzen punt uit !!!

Ongewenst gedrag voorkomen is beter dan genezen, echter 'Er zijn grenzen, punt uit!!!'

Het ene ongewenste gedrag is het andere niet. Soms is bij één uiting de maat al vol, vaker is het een optelsom van negatief gedrag waarbij je het gevoel hebt dat jouw inspanningen niet tot het gewenste resultaat leiden. Een kind dat bij voortdurende grenzen vergaand overschrijdt heeft een probleem. Precies aangeven aan welk soort gedrag je moet denken is erg moeilijk. Aan de hand van een aantal voorbeelden maken we duidelijk waar we dan aan kunnen denken:

- Net binnengekomen vierjarigen slaan of bijten andere kinderen, ogenschijnlijk zonder directe aanleiding.
- Kinderen schreeuwen, krijsen en roepen voortdurend overal doorheen.
- Kinderen hebben zodanig ernstige driftbuien dat ze regelmatig door het dolle heen andere kinderen in elkaar slaan.
- Kinderen passen andere vormen van fysiek geweld toe.
- Kinderen hebben zulke ernstige psychische stoornissen, dat ze andere kinderen voortdurend afleiden of lastig vallen met hun gedragingen.
- Kinderen tarten je door je lachend aan te kijken en gaan ondertussen door met het ongewenste gedrag.
- Kinderen luisteren systematisch niet naar leerkrachten, medewerkers en andere volwassenen op school of lopen van school weg.
- Kinderen hebben een systematisch schrikbewind opgezet van bazen en knechten, dat angst zaait onder de andere kinderen.
- Kinderen stelen of bekladden spullen van school en maken dingen stelselmatig kapot.
- Kinderen houden zich willens en wetens niet aan de groepsregels en belemmeren je onderwijskundige mogelijkheden.
- Kinderen bezondigen zich aan schelden, treiteren, spugen, middelvinger opsteken en andere uitingen van minachting.
- Kinderen bedreigen andere kinderen (ik zal je), of wachten ze daadwerkelijk op

Wanneer het bovenstaande bij een leerling van toepassing is spreken we niet meer van ongewenst gedrag, maar van onacceptabel gedrag.

6. Crisistraject onacceptabel gedrag

Wat doen we bij pesten?

In het algemeen kijkt men naar het kind dat pest (de pester) met gevoelens van boosheid en frustratie, en naar het slachtoffer (het gepeste kind) met medelijden. Zowel het kind dat gepest wordt als het kind dat pest krijgen de gelegenheid te vertellen of op te schrijven wat er is gebeurd, wat hiervan mogelijk de oorzaak kan zijn. Over het algemeen komen we er dan wel uit. De gepeste geeft aan welk gedrag van de ander niet op prijs wordt gesteld. De pester wordt zich ervan bewust het ongewenste gedrag te stoppen. We maken op school wel aantekeningen van het gebeurde en nemen onze inspanningen met de ouders door. Indien de schoolleiding bij het geheel wordt betrokken, worden de ouders standaard geïnformeerd. Ongewenst gedrag is niet alleen iets van kinderen onder elkaar. Kinderen moeten zich ook op een juiste wijze voegen naar ouders, personeel, overblijfkraften en anderen.

In het gedragsprotocol wordt hier extra aandacht aan besteed, vooral wanneer het een ouder kind betreft. Over het algemeen volstaat de volgende werkwijze: de overtreder wordt gevraagd aan te geven welke problemen er precies zijn ontstaan en hoe hij denkt zelf de door hem veroorzaakte problemen op te lossen. Bij het verwoorden hiervan en het komen tot herstellende acties kan begeleiding van de leerkracht of een lid van de schoolleiding gewenst zijn.

De rol van de leiding van de school en het schoolbestuur

De schoolleiding komt in beeld op het moment dat de problematiek door de leerkracht niet meer alleen afgehandeld kan worden. De problematiek blijkt dermate ingewikkeld dat de leerkracht om hulp vraagt:

- het ongewenste gedrag niet tot één groep beperkt blijft
- er sprake is van onbegrensd gedrag

Als het gedrag van een kind – na meerdere waarschuwingen en extra begeleiding vanuit school – niet verbetert, treedt het stappenplan in werking, dat binnen de stichting voor alle scholen van Stichting Klasse is vastgesteld en waarin de maatregelen time-out, schorsing en verwijdering zijn beschreven.

Hoe nu te handelen in de concrete praktijk

Ook op schoolniveau is het gedrag van leerlingen af en toe onacceptabel: regels en afspraken binnen of buiten de groep worden grof overschreden. De impact voor de groep, het personeel en eigenlijk de hele school is dermate groot dat vergaande maatregelen op dat specifieke moment nodig zijn. Deze maatregelen staan los van het zorgtraject waarin deze leerlingen zijn opgenomen en waarin hard gewerkt wordt aan verbetering van het gedrag van de leerling.

Samengevat gebeurt het volgende:

- Een leerling misdraagt zich verregaand in de groep of op school en is niet tot rede te brengen door de verantwoordelijke leerkracht.
- De leerling wordt ter afkoeling kort uit de groep verwijderd of indien aanwezig bij de directie of intern begeleider geplaatst.

Weigert de leerling medewerking aan deze maatregelen, dan

- wordt de assistentie van een collega ingeroepen om samen de leerling te verwijderen, of
- wordt een medeleerling met een kort briefje/gele kaart (korte omschrijving onacceptabel gedrag) naar de directie of intern begeleider gestuurd om het kind te laten ophalen.

Afhankelijk van een snelle inschatting wordt onder leiding van directie/intern begeleider de volgende stappen gezet:

1. leerling geeft zelf een omschrijving van het gebeurde (eventueel op schrift)
 2. leerling geeft aan hoe het denkt zijn probleem op te lossen (eventueel op schrift)
 3. leerling legt - begeleid door dir/IB - de gekozen oplossing voor aan de betrokken leerkracht
 4. afhankelijk van de juistheid van de probleembeschrijving begeleidt dir/IB de leerling bij zijn herstelactiviteiten
- De afkoelingsperiode en de bemoeienis van dir/IB of andere collega (incl. probleemomschrijving door leerling) is erop gericht om de leerling weer in de groep aan het leerproces te laten deelnemen. In de eerstvolgende pauze of na schooltijd vraagt het kind de leraar akkoord gaat met de inhoud van de stappen 1, 2, 3 en 4.
 - Indien de stappen 1 en 2 schriftelijk zijn vastgelegd controleert de leerkracht of dit klopt.

Ouders worden op de hoogte gebracht:

- middels een telefoontje
- middels een brief incl. controlebriefje (klacht, gemiste lestijd, aard straf);
- middels een gesprek (bij ernstige zaak of bij voortdurende onacceptabel gedrag).
 - De dir/IB legt zijn of haar bemoeienissen vast:
- per kind wordt van iedere bemoeienis aan dossiervorming gedaan. De relevante documenten worden gearchiveerd: teksten van de leerling, brief aan ouders, controlebriefje en ev. Strafwerk en er wordt een formulier 'incidentenregistratie ingevuld', waarin het incident beschreven wordt.
- de problematiek en de bewandelde oplossing wordt in het leerlingvolgsysteem vastgelegd.

Aanvullende opmerkingen:

- Wanneer de leerkracht, directie of IB niet in staat is de leerling tot rede te brengen en/of terug in de groep te plaatsen, wordt een waarschuwingsbrief aan de ouders gestuurd waarin wordt aangekondigd in de beschrijving van het incident dat bij een volgende situatie de ouders verzocht wordt om de leerling op te halen van school. M.a.w. de leerling krijgt de volgende keer voor de rest van de dag een time-out, die hij/zij thuis zal doorbrengen. De school is gehouden deze leerling voor de rest van de dag voldoende leerstof mee te geven.
- Indien het herstelbeleid inzake onacceptabel gedrag geen vruchten afwerpt treedt het volgende hoofdstuk in werking.

7. Time-out, schorsing en verwijdering van leerlingen

Basisschool De Achtsprong ressorteert onder Stichting Klasse. Ten aanzien van time-out, schorsing en verwijdering van leerlingen heeft de stichting beleid vastgesteld. We nemen in dit protocol de hoofdlijnen van dit beleid op.

Schorsing en verwijdering van een leerling is niet iets waar een school op zit te wachten. We hopen dat deze maatregelen niet hoeven te worden genomen. Niemand voelt zich daar lekker bij. Kind niet, ouders niet, maar ook de onderwijsgevende niet. Helaas kan het gedrag van een leerling zo problematisch zijn dat maatregelen noodzakelijk zijn. Het mag niet zover komen dat andere kinderen de school verlaten vanwege het gedrag van een bepaalde leerling, of dat een leerkracht ten einde raad roept: "Ik eruit of hij eruit".

Het onderstaande protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en/of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht. In hoofdstuk 5 is een aantal voorbeelden van onacceptabel gedrag weergegeven. Laat vooral duidelijk zijn dat het hier om onhoudbare situaties gaat. Een incident behoort hier doorgaans niet toe. In de wet wordt alleen gesproken over schorsing en verwijdering. Wij voegen daar een time-out aan toe. Ze volgen elkaar ook op in de volgorde time-out – schorsing – verwijdering. De drie maatregelen houden het volgende in:

Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang. De volgende voorwaarden gelden hierbij:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht. (Let hierbij op het aspect veiligheid. Met de ouders moet bijvoorbeeld overlegd worden waar het kind heen moet. Bij het niet kunnen bereiken van de ouders is verwijdering uit de klas en opvang elders nog een oplossing)
- De time-out maatregel kan maximaal met één dag worden verlengd. Daarna kan het College van Bestuur besluiten de leerling voor een week te schorsen. In beide gevallen dient de school vooraf of, indien dat niet mogelijk is, zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel contact op te nemen met de ouders/ verzorgers.
- De ouders worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen. (time-out is wettelijk geen strafmaatregel, maar een ordemaatregel van de school. Daarom is de aantekening van de time-out voor het dossier niet het belangrijkste, maar het verslag van het incident)
- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.

- De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan de het College van Bestuur.

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. Hierbij worden vanzelfsprekend de wettelijke regels in acht genomen. Hierbij geldt een aantal voorwaarden. De belangrijkste zijn:

- Het College van Bestuur wordt voorafgaande aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden. Zo mag een opgelegde schorsing niet verhinderen dat de leerling toetsen aflegt. De school dient dan een passende oplossing te zoeken.

Verwijdering

Wanneer zich meermalen een incident voordoet dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of onderwijskundige voortgang van de school kan besloten worden tot verwijdering. Hierbij worden de wettelijke regels in acht genomen. De belangrijkste zijn:

- Verwijdering van een leerling van de school is een beslissing van het College van Bestuur.
- Voordat men een beslissing neemt dient de voorzitter van genoemd College als vertegenwoordiger van het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt dat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door de ouders wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd aan de onderwijsinspectie.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs bereid is gevonden om de leerling op te nemen of wanneer aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan gedaan heeft om de leerling elders geplaatst te krijgen.

8. Volwassenen onder elkaar

De Arbeidsinspectie heeft ons verplicht een paragraaf te wijden aan de veiligheid van onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel. Ook nu weer kijken we eerst naar onszelf: we gaan met de ouders om zoals we wensen dat zij ook met ons omgaan: respectvol, open, eerlijk en op voet van gelijkwaardigheid. Ook voor ouders en medewerkers van de school gelden de *algemene gedragsregels* zoals vermeld in hoofdstuk 1. Enkele afspraken die bijdragen aan een positief gevoel van veiligheid bij het personeel:

- We verwachten van ouders en schoolvertegenwoordigers dat zij zich mede inzetten voor een prettig en veilig werk-, leef- en leerklimaat in school teneinde de openheid in communicatie en respect voor elkaar te realiseren
- Ouders respecteren het privéleven van de medewerker en spreken de medewerker binnen 'werktijd' aan. Voor een gesprek over de ontwikkeling van hun zoon of dochter wordt na schooltijd een afspraak gemaakt met de groepsleerkracht.
- Het ontvangen van complimenten wordt gewaardeerd. Het uiten van zorg of kritiek middels vragen, opmerkingen of bedenkingen eveneens. We spreken af dat ouders zich in beide gevallen rechtstreeks tot de betreffende medewerker richt. Op verzoek van de medewerker of de ouder kan een lid van de schoolleiding bij dit gesprek uitgenodigd worden. Helaas moeten we ook duidelijk zijn indien uitingen van ouders bijdragen aan een negatief gevoel van veiligheid bij medewerkers en kinderen. Enkele voorbeelden hiervan:
 - een bij herhaling blijk geven geen vertrouwen te hebben in het functioneren van het onderwijzend en/of ondersteunend personeel.
 - een bij herhaling blijk geven geen vertrouwen te hebben in de uitgangspunten van de school zoals deze in hoofdstuk 1 zijn geformuleerd.
 - fysiek geweld, bedreiging of agressief gedrag van ouders, waarbij herhaling niet uitgesloten is, waardoor er sprake is van gegronde redenen voor angst bij leerlingen, medewerkers of andere ouders en er geen sprake meer is van een ongestoorde voortgang van het onderwijs.

Bij een minder respectvol omgaan met de algemene gedragsregels van de school kan een medewerker een ouder daarop aanspreken. Grensoverschrijdend gedrag van ouders wordt altijd aan de directie gemeld. De directie voert de daarop noodzakelijke gesprekken met de betrokken ouder.

Bij grensoverschrijdend gedrag neemt de directie altijd contact op met het bevoegd gezag. In geval van fysiek geweld, enz. wordt aangifte bij politie gedaan. Afhankelijk van de ernst van de zaak en/of de mate waarin het vertrouwen is geschonden wordt tot schorsing of verwijdering van de leerling overgegaan.